Ч. 98. Чернівції, пятниця дня 19. серпня (1.) вересня 1905 р. Рочник XXI.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниції і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереджне застережене. — Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік . . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

МИР.

Японія відступила від жаданя відшкодованя военного. На нинїшнїй (29-го серпня) мировій конференциї наступило порозумінє що до всїх квестий і ухвалено приступити до опрацьованя мирового трактату. Так звучить офіцияльне оголошенє делєґатів мирових. Значить мир вже так як заключений, ходить ще лише о формальне вистилїзованє і правне вигладженє трактату, і делєґати роз'їдуть ся домів, везучи народам своїм веселу вістку мира. Як там приймуть сю вістку скрайні шовіністи, як єї повитають запеклі приклонники проливу людскої крови, се нам байдуже. Оно правда троха не приємно і жаль збирає, коли читаємо, що нинї, коли закінчила ся нещасна війна, улиції того города, що за цїлий час треваня війни гомонїв радісними окликами в честь своїх героїв, того краю, що святкував самі триюмфи свого оружя — нинї покриті сумом, а з грудий товпи місто ентузиястичних окликів добувають ся нарікання і плач, і наше серце стрясає ся від не справедливости, коли читаємо, що Комуру мусить стеречи поліция перед єго власними земляками, коли тимчасом Вітте як тріюмфатор вертати ме домів. Коли ми однак приглянемо ся справі не зі становища шовінїстів японьских, анї не зі становища упоєних радістию диплэматів царских, яким вдало ся яко тако вилїзти з важкого полїтичного положеня — але коли ми придивимо ся справі зі становища безсторонних судиїв того історичного факту, то мусимо сконстатувати, що коли величезні, прямо ґіґантскі дїла армії японьскої, які вінчали ся нечуваними побідами за 18 місяцїв треваня війни, доказали сьвітови животну силу Япану, то заключенє мира у Портсмутї дало їм сьвідоцтво такої моральної переваги не тілько над Росиєю але і цїлою Европою, що справдї не знати; що більше подивляти, чи ґенїяльність, хоробрість і погорду смерти у армії японьскої, чи здоровий суд, вирахованє, уміренність і здібність розумної оцїнки подїй і користий у диплэматиї японьскої.

Ті, які нинї кричать про велику диплэматичну побіду Віттого, про невичерпаєму силу кольоса російского, яка мала ся доперва фактично проявити в „побідї“ в Портсмутї, дають ся зловити одній поверховности. Їх засліплює факт, що делєґати японьскі, приїхали з цїлим рядом жадань і відтак мусїли одно за другим покидати і покинули аж 4 „головні“ жаданя, підчас коли делєґати російскі в засадничих точках не уступали. Сей факт видає ся отже тим, що дивлять ся на справу поверховно, доказом диплэматичного пораженя Японії, доказом переваги тої внутрішної сили російского кольоса над Японїєю. Все те однак покаже ся лише фікциєю, лише позором, яким старає ся нинї Росия закрити своє пораженє, свої втрати, єсли лише возьмемо під увагу фактичні втрати Росиї, а користи Японії:

Війна російско-японьска носить від початку виразний характер самооборони зі сторони Японії. Поліп російский, той медвідь північний впивав ся вже в груди Японії, а на єї представленя знав лише давати згірдні відповіди. І ось Японія зриває ся відбити ту медвежу лапу від своїх грудий. Ото цїль війни, ото цїль, для якої Японія готова була понести і найбільші жертви, бо відтрунене тої лапи, було для неї питанем житя, або смерти. Чиж Японія осягнула ту цїль? Всякий мусить відповісти, що осягнула єї найпевнїйше, осягнула в такім степени, в якім не сподївав ся єї осягнути ще перед півтора роком навіть найзавзятїйший японьский шовініст: Японія зискала протекторат над Кореєю, зискала полудневий Сахалїн, зискала Лїяотун з Портом Артура і Дальним, зискала гроші за хіньску желїзницю від Хін, за удержанє бранців російских і зискає їх ще за видачу Манджуриї Хінам, так що єї відшкодованє военне буде заплачене лише з тою відміною, що єго в цїлости не заплатить Росия, але головно Хіни, зискала дальше право риболовлї на східнім побережу Сибериї, зискала кораблї военні добуті підчас війни і видобуті з моря, зискала перевагу на Східнім мори, вплив на Хіни, одним словом зискала средства і можність до розвитку своєї могучости, добула передову ролю для себе в східній Азиї, а противника свого випхала з відтам, єсли не на завсїгди, то на довгий час. А і що до самого відшкодованя, то ще цїлком певного не мож нїчого сказати, бо певна часть условин мира має бути заключена в тайнї, а здає ся, що та тайна се плюс на річ Японії, з яким Росия ще не важить ся признати на разї перед своїм народом. І се все має бути єї диплэматичним пораженєм, а побідою Росиї. Хиба дуже поверховно судячий чоловік може се сказати. Японія ставляючи такі жаданя до Росиї, як зменьшенє сили Росиї на Сходї, або видача інтернованих кораблїв, ставляла їх з гори, лиш по те, щоб мати відтак при торзї, що опускати, а жаданє відшкодованя военного, видачі Сахалїну з гори в плянах японьских делєґатів могли виключити одно друге, так, що Японія може сказати, про себе сьміло, що она заключила такий мир, якого сама з гори хотїла. Що жаданя відшкодованя военного Японія нїколи не трактувала поважно, а лише, як точку яку можна ворогови відтак опустити в заміну за иньші уступки, видно хоть би з того, що коштів военних має право жадати побідник, який роз-

НОВІ КНИЖКИ.

Богдан Лепкий. Над рікою.

(Поезиї). Стор. 92. 8° Львів 1905.

— „Гей, ріко! Однакі наші шуми. В тобі филї грають, — в менї думи!“ Тоті дуже щирі, дуже безпосередні, над монотонно пливучою рікою, в вечірню, „синю, задуману дуже“ годину зроджені — думи. — Вечоріє. Від лїсів холодний вітер віє, з коминів до неба дим снуєть ся, — а ріка заєдно грає, грає... В пливучі филї вдивлюють ся очи самітні, а кождому їх спостереженю відповідає якесь дуже просте, але дуже поважне і глубоке вражінє — а там і думки... В такий час бажало-б ся чоловікови всьо продумати, всьо на ново в думках пережити, пересннти, дібратись на самотї до найбільш скритих клїтин душі і добути там останнє, найщирійше слово, у якому містила би ся любов і вся туга за тим, що вже минуло, і як найглибше відчуте того, що є і що буде.

Дзвонять дзвони... „Перлові звуки підлїтають аж до неба. Чогось шукають і питають — щось їм треба“. — Шукають щастя брам. Та де їх віднайти, — у чім? Глядять навколо задумані очи і бачуть — монастир. — „Покинь житє, покинь житє! — гуде з дзвінниці — і на вечірні молитви ідуть черниці. Горючі в їх руках сьвічки“. — Покинь житє! — Се теж розвязка, се теж відповідь. Знали її найкрасші може душі индийского підсоня, — і не лиш индийского, — і справдї покидали житє.

А предсї так часом тужно стає душі, так рветь ся она до того житя, до сонця, до землї.

...Гасять в монастирі сьвічки, скінчив ся сьпів вечірний, одна лише черниця остала ся, — клячить перед іконою і бачить на нїй Матїр Божу з дитятком, цьвіти, пасмо гір... Вдивила ся в ікону, щось їй снить ся... Де? і коли воно було?... А ріка заєдно „грає, грає, щось в нїй бурить ся, плаче, зітхає“... Гей, як же ж добре було би поплисти з тими филями в безкраї, згубити всю журбу і тугу, зілляти ся в одно з вічною природою і так забути весь смуток і горе... Вся душа пронята глубокою пантеістичною мольбою... Шумить ріка і думи линуть сьвітами... Ріка і душа... В них обох і броди і безоднї. І думи і филї пливуть крізь гори і бори „у невідоме нам чорне море“... Гасне сонце, сьвіт вкриваєть ся імлою, від лїсів холодний вітер віє, шуварі ..не і квітки лелїє“... Весна... І душі мають весну! На жаль одиноку... „І длячого-ж усякий з нас безбожно весну любови від душі жене“. Та-ж і так „нема хвилини, щоби на сьвіві тім не було болю!“ Весна любови — веремя сьвяте... Чому-ж она втїкає так від нас, чому її минаєм?

Так минають дни за днями,
рік за роком.
Блисше, блисше нам до ями
з кождим кроком.

Тая яма — темна сила,
Моцний Боже!
...Чи зійдемо ся там мила?
Може... може...

Розвіялись думки, перейшли пекло людського терпіня, вдарили крилом в монастирскі брами відреченя, зілляли ся в одно з шумом филь і гармонїєю всьої природи, віджили подувом віри в стрічу посмертну, пройшли житя незглублений Мальштром — і вернули з почутем великого безсиля — чоловіка. А предсї в сьвідомости людскій містить ся вся тота „ґльобів метелиця, сьвітів відвічна метушня“... який же-ж чоловік сьвідомостию своєю великий! Всьо в душі людскій містить ся! Вона попливе думками радо в нескінчені, незнані простори, „у невідоме нам чорне море“, але вже не як „нужденний атом“...

Тим кінчить ся поема „Над рікою“ — від якої названа вся збірка. Вперве появила ся тота, на всякий спосіб, незвичайна та не буденна річ в альманаху: За красою — і звідси знає її немалий хиба кружок нашої читаючої громади. Попри незвичайні у нас, а нераз справдї дуже глубоко відчуті та передумані гадки і почутя, що їх так багато розсипав автор в сїй поемі, я бажав би звернути увагу читачів на велике богатство музичних ефектів, якими красують ся поодинокі фраґменти, а передовсїм на незвичайно гарні і пластичні образи, що так виразно виринають при читаню сих глубоких, настроєм своїм так поважних, а так дуже щирих і сердечних — стрічок.

„Над рікою“ — се річ доспілого талану артистичного — під кождим зглядом. Цїлість знаменито видержана в тонї, а при читаню її можна справдї передумати і в думках пережити дуже богато!...

Я не хочу переказувати нинї нї змісту поодиноких циклів, що зложили ся на отсю збірку, нї вдавати ся в детальну оцїнку поодиноких стихів. Раз тому, що поезиї Лепкого є того рода, що їх справдї душею треба відчути і я вірю, що найдеть ся у нас душ таких дуже богато, а в друге тому, що задумую колись, при красшій нагодї, зладити обширнїйшу студию про цїлий дотеперішний доробок артистичний поважаного автора. Там і найдеть ся місце для поданя психічного портрету письменника, там мож буде змалювати весь авторів сьвіт з цїлою його красотою і богатством.

Поки що вкажу ще на дуже гарний довший стишок, який находить ся в нашій збірцї п. з.: Як сонце згасне... По моїй думцї — се один із найкрасших і найцїннїйших камінчиків в мозайцї нашої еротичної лїрики. Нїде може туга за колишною весною духа не прибрала в нас так глубоких думок і почувань, як в сїм стиху.

Нїчо, що є, не пропадає.
Значить ся: наша вічна туга,
Се не глум долї, не наруга,
Лиш твір, що почину не має.
. . . .
З тих мрій, коли вони лиш щирі
Сьвіти повстануть ясні, красні...
. . . .
Житє їх зродить в вічнім вирі.
. . . .
З любови, що палить нам душі
Колись пічнесь любов-любови,
Жажда краси, добра, обнови...
. . . .
А може ся любов засяє
Пахучим крином на левадї?
. . . .
А може ясною зьвіздою
Вона засьвітить у всемірі?
. . . .

бив в прах силу противника і станув в середині его краю. А тимчасом Японія доси ще ані в серци Росиї не станула, ані не розбила в прах російскої армії, яка в числї пів мілїона стоїть в Манджурії. Коли се все отже возьмемо під увагу і приглянемо ся критично цїлїй справі мира, то справдї акторске здивоване Віттого, що до уступства Японії від жаданя відшкодованя і перехвалки про свою побіду дипльоматичну вразять нас немило, викликуючи несмачне вражіне самохвальби і охоти закрити перед сьвітом ті втрати, які Росия понесла. Коли вкінци додамо, що війна з Японією розбудила в Росиї і розпалила поломінь революциї домашної, яка нинї станула вже на сїм степени розвитку, що і заключене мира єї не здавить і она добуде на певно те, о що боре ся — то справдї сей тріюмф чиновників царских, яким они пишать ся в Портсмутї задля заключеня мира, або мусить ся нам явити комічним, або він доказує, що ударі Японії для Росиї були так тяжкі, що она могла ще більше від Росиї видерти.

Доля „політичних" в тюрмах российских.

Оборонцї Сїдорчука 20 лїтного революцийонера, який виконав був замах на пристава в Житомири, оголошують отвертий лист, з якого ми можемо довідати ся, що терплять політичні в царских тюрмах. Ось той лист:

„Всї страшні вражіня, які ми оборонцї 20-лїтного молодця Сїдорчука пережили, молодця, якого суд военний з Житомири засудив на смерть за політичне убійство, байдуть згладом факту безпощадного вироку. Однак не можемо промовчати деяких приключень, які попередили розправу судову, та які відносять ся до обходженя ся з Сїдорчуком в тюрмі. Уважаемо за наш обовязок подати їх до публичного відома.

Коли ми 18. липня, в передодень розправи приїхали до Житомира, довідалисьмо ся, що в тюрмі вибухли розрухи. Від лїкаря шпиталя жидівского довідали ся ми, що одного арештанта підчас забуреня сторожа застрілила, а богатьох ранила. В тім самім часї офіцир драґонів зранив одну переходячу дївчину смертельно, а 14 лїтного хлопця лекше. Як ми прийшли до вязниці, впроваджено нас до келїї, де мешкав Сїдорчук і ще два політичні: Андрей Скріжніков (16 літ) і перский підданий Гмаяк Авакянц, студент заграничного унїверзитета.

Ті три вязні політичні були замкнені в келїї, яка находить ся в льохови підземному з віконцями на подвіре. Від Сїдорчука і его товаришів ми довідали ся, що розрухи повстали з слїдуючої причини: В суботу поставили політичні вязні — в числї 8 — зарядови вязниць звичайні жаданя в справі видаваня листів, книжок і т. п. Ті жаданя постановили попертя обструкцією: розбили двері, печи, попалили сїнники і т. и. При тім просили політичні вязні криміналїстів, щоби до їх протесту не прилучили ся.

Коли забуреня вже скінчили ся, зблизили ся дозорцї до вікон в келїях і до малої келїї Сїдорчука та его товаришів і стрілили 5 чи 6 разів з револьверів. Вязні сховали ся перед стрілами в просторі між обома вікнами, де кулї не могли їх дістати, але дозорцї висунули револьвери через крати і старали ся когось трафити. Передовсїм однак хотїли вбити Сїдорчука. Один з дозорців навіть закликав на него: „Ходи сюда на вид". Один стріл ранив Сїдорчука в лице. Рану виділисьмо самі і заявляемо, що виділисьмо також слїди куль на стїнах, а також сплесканї кулї, виняті з муру. Коли криміналїсти почули стріляне — прилучили ся також до обструкциї і заявили, що не видадуть Сїдорчука властям під суд.

В передодень розправи ще дав хтось з подвіря стріл до келїї, в якій сидів Сїдорчук.

О год. 3. в ночи хватило 6 вояків сплячого Сїдорчука і перенесло его до канцеляриї тюремної, при чім навіть не дозволено ему цїлком одягнути ся. З канцеляриї переведено его до будинку судового. Перед судом военним явив ся 20-лїтний молодець з чорною опаскою на лївім оцї, яке ему вибили підчас арештованя поліцаї і шпіони і з свіжою раною від стрілу на правім лици.

Оборонець *Сольденвайсер.*
Адвокацкий помічник *Вакар.*

Київ, 20. липня 1905.

Політичний перегляд.

Ромено (Тироль). Передвчера почали ся там маневри серед великого дощу. Цїсар мимо дощу приглядав ся маневрам.

Маневри анґлїйскої фльоти на балтийскім морі. Зі Свінемінде доносять, що завитала там каналова ескадра анґлїйска, яка відбуває тепер маневри на балтийскім морі. Підчас принятя устроеного там німецкою фльотою для Анґлїйців, виголосив адмірал анґлїйский Вільзон тоаст, в якім дякує за сердечне приняте, а особливо за те, що цїсар німецкий вислав свою фльоту на повитане анґлїйскої. Тоаст закінчив адмірал окликом „гура" на честь Свінемінде і німецкої фльоти. По полудни того самого дня дав великий адмірал німецкий Кестер обід на кораблі „Цїсар Вільгельм II." в честь анґлїйских офіцирів.

Франция. Банкроцтво Ялюзота потягнуло за собов дальші наслїдки. Онодї застрілив ся директор цукроварнї фірми „Say" Кроніє, якого пасива виносять десятки, а деякі кажуть і сотки мілїонів. Крах сей цукровий тяжко відібе ся на богатьох фінансових институциях Франциї, а навіть заграницї — особливо Анґлії.

Побільшене німецкої фльоти, яке е давним змаганем цїсаря Вільгельма, а стрічало опір перетяженого податками населеня, особливо могутного сторонництва німецких социялїстів, стало тепер немов порішеним дїлом. Правительство вже заповіло, що прийде перед німецкий парлямент з новим предложенем що до знатного побільшеня фльоти. Ухвалене того проекту, хоть і як він коштовний, е майже запевнене, так дуже змінила ся опінїя в Німеччинї що до потреби сильної і великої фльоти. Передовсїм візита анґлїйскої каналової ескадри на балтийскім морі, хотяй про се не говорить ся, подала сильний товчок для такого звороту. Дальшим арґументом потреби збільшеня фльоти е кольонїяльна війна, яка Німеччинї вже другий рік завдає клопоту, а до якої треба було притягнути кораблї з далекого Сходу. Тож з огляду на се, що німецка ескадра на східних водах ослаблена, що оборона інтересів чимраз збільшаючого ся промислу і торговлї Німеччини вимагає кораблїв, можна надїяти ся, що в коротцї будемо сьвідками повстаня нової панцирної плаваючої сили під німецким прапором. Крім тих найблизших інтересів та мотивів широкого загалу, німецкі політики не спускають з ока, що по погромі Росиї і цїлковитім знївелюваню єї морскої сили, Німеччина мусить і може старати ся о знатнїйше становиско в концерті держав. Може тепер старати ся о те на мори, бо по обезсиленю велита-сусїда не потребує тепер свою цїлу увагу і енерґію звертати на скріплене і удосконалене сухопутної армії, тим більше, що і зі сторони Франциї, під впливом російских неповоджень, заніміли клички відплати і відобраня Альзациї та Льотаринґії.

Штокгольм. Рада комерцияльна узнала західні Пруси за навіщені холерою. На шведскім побережу будуть уряджені кварантани.

Монтенеґро. Князь Чорно-Гори Николай оголосив в своїм краю конституцию, надав устрій парляментарний і цїлковиту свободу преси. Монтенеґро, яке до не давна було майже відтяте від цивілїзованого сьвіта, та якого князь був обсолютним паном в краю, через зисканє двох пристанів до Адрийского моря: Антиварі і Дульцинйо стає підлягати модерним впливом західної Европи. Особливо своячтва з домами западних пануючих, (між иншими княжна Елена з Монтенеґро вийшла за муж за італїйского короля), пособляли розвиткови нових понять на княжім дворі і довели до сего, що князь, якого колись цар Александер III. називав одиноким приятелем Росиї в Европі, випередив царство і устроїв свій країчок на взір свобідних европейских країв, даючи ему свободу.

Хіни. Цїсарева вдова має видати на новий рік розпоряджене, після якого за 12 лїт має бути скликаний в Хінах парлямент. Комисия, яка, як ми вже писали, має розслїдити політичний устрій иньших держав, щоб відтак досьвід той використати при перереформованю вітчини, від'їзджає через Японію до Европи. В Японії забавить один місяць.

Всьо бути може, може буде,
Бо серце більше відчуває,
Як розум зрозумів і знає.
Схили-ж менї чоло на груди —
Всьо бути може, може буде...

(стор. 46.)

Отсї якоюсь дивною мелянхолією, а при тім фільозофічним, погідним спокоєм настроєні тони зливають ся з давнїйшими і теперішними, в отсїй збірцї поміщеними еротичними стихами в пісню — чудесну! І нема, здаєть ся, людини, якій до глубини душі не промовили би такі стишки, як: „Забути! Але як? Де есть то забуте?" — або „Чому не вільно нам по днях розлуки?" і т. д.

На конець позволю собі навести в цїлости найбільш характеристичний, по моїй думцї, стишок Лепкого, поміщений в збірці на ст. 56. Ось і він:

День і ніч падуть снїги —
Густі, густі.
А у мене квітки
Процвитають рясні —
В души... в души...

День і ніч ревуть вітри
Буйні, буйні.
А у мене пташки
Все сьпівають пісні —
В души... в души...

Всї дотеперішні твори Лепкого були незвичайно щирі, гарні, милі і кохані. Тепер ідуть глубокі і — великі! *Л.*

Гнат Хоткевич.

ПОРТРЕТ.

(Фантазия).

Посьвячую дорогій Е. А. Р..ч.

(Дальше).

Невже вони, всї ті, що грішать в темних вуглах, що систематичним розвоем власних низьких інстинктів кидають в безодню і темряву рід людий, що з проповідию моралї на устах гублять каждоденно тисячі душ — невже вони всї малодушно сховають ся перед запитом тим, або укажуть своїми покривленими пальцями на її, на мертву...?!

...Їй кланялись сотнї, їй завидували тисячі, а единим однїсїньким сьвідком її смерти був артист ***; у нього на руках вона з повної житя і краси дитини стала холодним трупом... Кажуть, що після її смерти, коли їй розпустили розкішне, безконечне волосе, коли прикрили її білим, мов снїг невинний, ґазом — вона була так прекрасною, так чарівною без кінця, що не можна було очий одірвати! Ангелом чистим, повним гармонії, з сьпівом хвалебним на устах здавалась вона... То було кощунство, то було переступлене — закопати і її, як і мілїони других, у землю...

— Я вірити не хотїла, коли вперше прочула про її смерть. Як? Їда умерла?!... Казкою менї здавалось то, казкою, як і всї ті, що про неї ходили... Але наші написали до її рідних — і відповідь була, що то правда. Батько її, кажуть, з ума зійшов. А хто-ж був і винен тут, чи не тойже самий батько? Він строгостию хотїв побороти невинну натуру, він не знав розумного виховання, бо не йому слїд було бути батьком Їди. Він був варваром диким, лїсовим, котрому безглуздо доручили глядїти дивної статуї, витканої з слїз першого кохання, з мрій поетових та з чудових пісень соловія. І він розбив ту статую... бо він варвар, дикун, що звик іти на медведя. Батько не пускав її нікуди з свого брудного місточка, хотїв желїзом прикувати ніжну рожу, коли вона, роскішна, квітна, рвалась, повная туги, на чисте і блискуче повітре, — а мати жалувала її, потай дозволяла все те, що явно заборонив батько. Округ? — хто був округ?.. Жінки не любили її, вони завидували їй з самих пелюшок, вони не терпіли її поміж собою — і з самого дитиньства, з невинних перших кроків житя вона була серед мужчин, серед їх лестнього фіміаму, серед розбещещених, розпустних підлот... Вони говорили їй комплементи, иноді й більше; їх смродне дихане заражало атмосферу вже тоді, коли чоловік ще дитина, коли тільки зверхня сила удержує його від гріхів проти природи — і кождий з них, мов обовязок гнусний який, щиро виповняв діло розпусти... О, подлі люди! Вони розвратили ангельску істоту, вони брудотою наповнили безмятежний і дорогоцїнний сосуд, а потім, коли побачили плід паскудних трудів своїх — о, тодї вони безстидно сьміялись з неї, тодї вони з огидою плювали їй в лице!...

— Я нїколи, нїколи не забуду одного вечера!... Се був якийсь — то баль. Я сидїла біля столу, продавала цьвітки, чи що; біля мене було багато молодих студентів; сьміялись, весело балакали. Вона те ж була на балю. З ненацька — як королева, в білім убраню, під руку з моїм кузином вийшла вона.

— А, Катрусю! Ти тут? А ти менї потрібна на де-кілька слів, — звернулась вона до мене.

— З охотою. Та тільки ось менї не вільно: я зараз скінчу...

— Ну, так я присяду біля тебе, — і, вивободившись зпід руки свого кавалїра, вона направилась до мене.

Тодї з купи студентів, що стояли округ мене, довкола столу, вихвачуеть ся один.

— Pardon! тут можуть сїдати тільки ті, хто має право на те...

...Мов громом прибита я була!... Така образа!?.. Се-ж... се-ж пощочина, дана публично!.. А мій кузин — о, як скверно! В той час, коли його дамі кинули в лице таку образу — він не здвигнув ся нї единим мускулом... Знов взяв її під руку — і вони вийшли з салї... Та коли він знав усе про неї, то він не повинен, не повинен був приходити туди! Коли-ж прийшов — то повинен був і боронити свою даму, хто б вона не була!... Та нї! Всюди, всюди тільки злість, зависть, підлота нахабна!...

— А дами наші, дами! О, скільки жовчі розлилось у них за безщасних вісїмнайцять років її житя! Та і як же! Варт їй було з'явитись де-небудь на баль, на вечерок, як майже всї забували про істиноване своїх дам, про їх панянскі красоти і — все ішло за нею, все їй поклонялось. Боже, які вона листи одержувала! А за котільоном — якої брудоти тільки не получала вона в пахучих записочках!

(Дальше буде).

Події в Росиї.

Над Одесою, Варшавою, Курляндиєю і Литвою завішено воєнний стан — ото наслідки оголошеня указу о „Госуд. Думі“. І не диво. Там де по оголошеню конституциї жандарми арештують дальше людий за се, що ті обдумували когоб з Петербурга ставити на посла до думи від к о н с е р в а т и в н о - л ї б е р а л ь н о ї партиї, там годї чогось иньшого сподївати ся. Найгірше кипить в Польщі і землях надбалтийских: Курляндиї, Інфлянтах, Естониї, за що Курляндия удостоїла ся воєнного стану. Характер революциї в Курляндиї є головно економічний. Мешканцї-тубольцї Лотиші становлять дрібну мужицку посїлість. Велика однак скількість землї находить ся в руках дїдичів-баронів, наслїдників давних нїмецких лицарів монахів, які краєм володїли. Ті дїдичі, по народности Нїмцї, які економічно опанували край і давлять населеня, полїтично становили перед кількананцятьма лїтами небезпеку для Росиї, яко культурно висший елемент, опираючий ся о свою первісну вітчину-Німеччину. Тож росийске правительство, йдучи за своєю девізою divide et impera, почало розбуджувати серед бідного лотиского населеня почутє національної окремішности і економічної залежности від дїдичів, щоб в той спосіб в самім краю протиставити противагу дїдичам. Сей посів правительства зїйшов буйно. Серед мужиків курляндских розвило ся справдї національне осьвідомленє, але головно виросло у них і розвило ся почутє клясовости, розуміне, що шляхта визискує їх економічно. На ґрунтї сього зрозуміня повстають в Курляндиї 2 социялїстичні орґанїзациї мужиків і робітників, які опановують мужицкий і робітничий рух, надають єму пятно сьвідомої борби мужиків за їх клясові інтереси проти шляхти. Але рівночасно правительство росийске страшно перечислило ся в своїх рахубах. Сьвідомий мужик курляндский зрозумів, що царске правительство єму не меньший ворог, як єго власні барони і тому цїлу свою ненависть звернув проти обох ворогів. І загоріли дїдичівскі двори, а з ними і царскі монополїї та иньші правительственні будинки, озвали ся бомби, заграли кулї і Курляндия станула в рядах найнебезпечнїйших ворогів царату. Чи воєнний стан єї з того вилїчить, треба дуже сумнївати ся. В Польщі проголосила Польска Партия Социялїстична 2 дневний страйк, яко протест проти булиґінівскої карикатури конституциї, на що правительство відповіло завішенем воєнного стану. Та воєнний стан не змінив настрою революцийного в Варшаві, анї в цїлій Польщі. В Варшаві заповідають социялїсти пряму революцию на днях, а на провінциї страйки і революцийне кипінє росте і змагає ся. В Соснівци страйк і демонстрациї, в Ченстохові убито бомбою поліцмайстра, якому кілька раз вдавало ся майже чудом вратувати ся. Доперва передвчера розірвала єго бомба в кусні. В Ковні оголошено вже по раз другий воєнний стан. На Кавказї також кипить. З Тифлїса доносять, що в окрузї Душарт, в селї Мезаджіджварі прийшло до формальної битви між мужиками, а козаками; убито 7 мужиків, а ранено 12. Мужики відмовили властителеви дібр кн. Баґратіонови належної єму части зі жнив, яку він однак забрав собі сам при помочи козаків. Тодї більше як 1000 мужиків окружило двір, жадаючи звороту побраного збіжа; товпа прибрала грізну поставу; з поміж неї впали стріли на козаків, з яких один ранив козацкого офіцира. Офіцир дав наказ стріляти, по чім мужики розбігли ся і лише з засїдок стріляють до козаків. В білий день убито 1 козака, а самого кн. Баґратіона ранено 2 стрілами. З Іркуцка і Тобольска доносять, що в богатьох місцевостях Сибериї вибухла революция. В Томску застрілено в білий день на улици тамошного ґубернатора. Коли отже дальше в Росиї все кипить, коли „конституция“ царска нїкого, а нїкого не вдоволила, а ще більше розпалила полумінь революциї — то правительство собі спокійно дальше бавить ся в абсолютистичну конституцию. Ріжні комісиї радять, чиновники міняють ся, війско по улицях стріляє жандарми дальше арештують, тюрми переповнені, над більшою половиною Росиї виємковий стан — одним словом конституция не на жарти. А що з того вийде? — не далекий вже час покаже.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 31. серпня 1905.

Гомельский поліцмайстер спільником злодіїв. „Син Отечества“ помістив цікаву статю п. з. „Загадки Гомельскі“, котрих зміст подаємо: — Голосним було розпорядженє гомельского тимчасового поліцмайстра Хлебнїкова, що застрілить кождого, кого з віддали 50 кроків буде уважати за „демократичного жида“. Тепер однак показало ся, що Хлебнїков має якісь дивні зносини з нічними злодїями. Дня 9. серпня в ночи злодії напали приїхавшого з Рогачева п. Двоскіна, побили єго і забрали у него 35 рублїв. Двоскіч удав ся на полїцию, котра приобіцяла розслїдити ту справу. На перший день Двоскіна завізвано до канцеляриї поліцмайстра, де поліцмайстер Хлебнїков звернув ся до него з слїдуючою пропозициєю: „Озьде суть ваші гроші. Отримаєте їх під услівєм, що не будете ся перед нїким скаржили. В тій цїли підпишіть посьвідченє, що вас нїхто не обрабував, що ви гроші згубили, а потім віднайшли. Згода — то маєте своїх 35 рублїв, а нї, — то нарікайте потім на себе самого“. Двоскін не пристав на то і запитав: „По перше яким робом гроші перейшли з рук злодіїв у єго руки? Очевидно, що п. Хлебнїкови відомо, хто они суть. По друге, чому він уважає за відповідне боронити злодіїв нічних і замаскувати цїлу справу“. Ми ще памятаємо добре житомірского Осїпова, котрий був заразом: начальником сторожі пожарної, провідником партиї підпалячів, начальником тайної полїциї і гerштом банди злодійскої. Не будемо від разу посуджували п. Хлебнїкова о щось подібного, але маємо право жадати, щоби справи єго були сейчас і безсторонно розслїджені. Маємо до того право тим більше, що загадочне обрабованє п. Двоскіна мало місце безпосередно по оголошеню славнозвістного розпорядженя о стріляню. На розпорядженє по помешканцї вже давно скаржили ся і сподїватись належить що єго в коротцї знесуть. Тимчасом удала ся депутация до поліцмайстра в тій справі. Та поліцмайстер дав дуже дивну відповідь депутациї: — „Якбим мав... тисячу рублїв... тобим виїхав звідси“. — Що то має значити. Пан Хлебнїков недавно приїхав до Гомля і перші єго кроки суть: 1) розпорядженє, котре сам оцїнив на 1000 рублїв; 2) укриванє злодіїв. Текст телеґрами вясланої до мінїстра справ внутр. громадою гомельских жидів після „Сина атечества“ звучить дослівно: „Обговорюванє оголошенє може спричинити дуже сумні наслїдки. Всїм горожанам Гомля Християнам і жидам грозить безпосереднє небезпечеьство бути застріленим, бо козаки будуть оцїнювати степень „благонадьожности“, а навіть народність — після того розпорядженя на віддаль 50 кроків. Таке не зміряюче до цїли розпорядженє, прямуюче до тероризованя спокійного населеня і стриманя економічного і промислового житя міста, потягне за собою масу невинних жертв і викине людність поза право. В виду сего просимо вашу ексцеленцию о розказ телеґрафічний, яким знесене було б розпорядженє поліцмайстра, і забезпеченє тим способом житє спокійних мешканців від грозячого їм кождому з осібна застрїленя козаками“.

Пожар в Косові. Пишуть нам: В Косові вибух грізний пожар 23. с. м. около першої по півночи в серединї міста. Зльокалізувати огонь удалось аж рано. Згоріло кільканайцять деревляних домів і дві поверхові каменицї, все власність жидівска. Шкода виносить поверх 150.000 корон, котра почасти обезпечена. Що не вигоріло цїле місто, треба завдячити робітникам з салїни, котрі прибули з сикавками, і сїчовикам з Косова старого, котрі з нараженем житя бороли ся з огнем. При тій нагодї показало ся страшне недбальство і нездарство так полїциї як і міскої огневої сторожи. Огонь мож було дуже легко зльокалїзовати, бо близько ріка, яких 20 кроків, але щож... Полїция і деякі стражаки запили ся до нетями на весїлю бурмістра, сикавки і иньші прилади позамикали, а начальник сторожи п. Бурдзїньский, здібний до всяких шопок, показав ся тут крайно безглуздним і замість, щоб розбити колодку від стражницї, чекав на ключ зо дві години, доки цїла перия не вигоріла. Взагалї цїла робота тих порядних „фаєрманів“ допроваджувала до лютости присутних. І защож оплачує місто та приналежні громади ту сторожу? Чи на те, щоб при всяких шопках параду робили? Може би п. староста Заградник, котрий приглядав ся тій роботї, вглянув близше в ті порядки. Думаю також, що староста наглядно пізнав користи сїчовиків, проти котрих так завзято виступав. Рівнож і до полїциї вартоб заглянути. Є щось трех полїцаїв і інспектор полїциї, але хиба на те, щоб піддержувати пропінацию, котру арендує пан бурмістр Ельтес. Тих людців рідко коли мож бачити тверезих.

Голод в Росиї. Не підлягає квестиї, що неурожай навістив 26 ґубернїй, підчас коли в р. 1891 діткнув їх лише 21. Найбільше потерпіли шпіхлїрі Росиї центральної ґубернії казаньска і тульска, де в декотрих місцях не зібрано дослівно нічого. Троха лучше, однак таки дуже зле випали жнива в ґубернїях: віятскій, самарскій, саратовскій, тамбовскій, пензеньскій, нїжно-новґородскій і в цїлім краю доньскім. На полудневих кінцях ґубернїй чернигівскої, херсоньскої і бессарабскої, як також провінциї, східно-північні мають урожай середний. Ратунком будуть околицї нічно западні з винятком розуміє ся королївства польского, котре, яко край промислу плодів рільничих не експльоатує більше, як з'уживає. Натомість Литва і краї Рускі будуть могли обильнїйше як иньшими роками вспомагати решту держави, бо рік сей зачисляють до урожайних. Ряд, заперечаючи поголоскам о небезпеченьстві, приготовляє ся, щоби запобігчи нещастю через достарчуванє потерпівшим працї і призначив фонди на ріжні мелїорацийні роботи. Високий урядник рільничого мінїстерства Николаєв обїзджає загрожені голодом ґубернії і на конференциях з презесами земств укладає проект акциї ратункової. В колах земців і богатих рільників задивлюють ся дуже скептично що до помочи ряду. В росийских часописях появляють ся голоси, що поміч та буде ще слабша нїж в роцї 1901. де нечесність і глупота бюрократиї пожерла величезні суми, не приносячи пільги страшній нуждї. В сїм роцї буде о стілько гірше, що скарб державний вичерпаний війною не достарчить і четвертої части тих средств, які були до розпорядженя перед 14 лїтами, а самопоміч приватна нїчо не значить в виду так великих потреб. В р. 1891 працював і „Черв. Хрест“ над ратунком. Теперже всї єго сили і средства сконцентровані на полї війни.

Зникненє вульканїчних островів. Анґлїйский почтовий корабель „City of Panama“ пливучи по Спокійнім Океанї, надибав під $16^{0}5'$ північної ширини, а 100^{0} 29' західної довжини величезний водний обшар, покритий погибшими зьвірятами, ростинами та деревами; корабель мусїв місцями з великою для себе небезпекою передирати ся через сю непредвиджену запору. В наукових кругах припускають, що є се наслїдки зникненя ґрупи з островів Revilla Gigedo. Острови сї є вульканїчного походженя і були незамешкані. Однак за се посїдають такі острови вельми буйну ростинність, як також перебувають на них в великій скількости птахи, риби, фоки і шільдкретові черепахи. Зі ссучих зьвірят живуть там лише дикі осли і кози. Цїла ґрупа має 800 клм. квадр. а найбільший остров Сокорро, доходить до висоти 1.131 м. Американьский корабель, що прибув до побережа Мексику, не міг уже віднайти сеї ґрупи островів, що стверджало би здогади учених.

Оповістки, іменованя і т. п.

З II. ц. к. ґімназиї в Чернівцях. Вступні іспити до I. кляси відбудуть ся 1. і 2. вересня, а вписи до приготовляючої кляси 2. і 3. вересня.

Приготовляючий дївочий курс. Вписи на приготовляючий дївочий курс, який до минувшого року був сполучений з семинаром жіночим, будуть відбувати ся від 28. серпня до 15. вересня с. р. від 8—12 год- рано і від 2—8 год. по полудни в давнїйшім льокалю II. ґімназиї державної 1. коридор на лїво (Райтшульґассе vis-à-vis старого театру мійского). При вписї треба зложити 1. корону на прилади до науки Заряд курсу ухвалив ввести науку гри на фортепянї і скрипцї, если зголосять ся бажаючі сего учерицї, за що має ся зложити осібну дуже уміренну доплату. Не належить мішати того курсу з приватним курсом деректора Льорбера, до якого вписи також в тім самім будинку відбудуть ся. — Директор *К. Дубиньский.*

З унїверситету. В лїтнім семестри с. р. було на черновецкім унїверзитетї вписаних 636 студентів. З того було 80 звичайних і 1 над'звичайний студент на т е о л ь о ґ і ї, 329 звич. і 24 надзвич. і одна госпітанка на п р а в а х, 131 звич. (між тими 5 жінок) і 53 над'звич. (між ними 30 жінок) 11 фармацевтів і 6 госпітанток на ф і л ь о з о ф і ї. Після матірної бесїди було говорячих по: нїмецки 351, румуньски 149, р у с к и 67, польски 36, росийски 15, сербски 8, болгарски 4, чески 2, вірменьски 2, мадярски 1 і анґлїйски 1. Після релїґії було: 264 жидівскої, 204 православної 88 римо-католицкої, 47 греко-католицкої, 26протестанцкої, 4 вірменьско-католицкої, 2 вірмено-ориент., 1 евангелицкої релїґії. Після народности статистика унїверзитетска не подає скількости студентів. Але ту легко собі порадити. Возьмім під увагу релїґію і матїрну бесїду, то будемо мали: 264 Жидів, 149 Румунів, 87 Нїмцїв, 67 Р у с и н і в + 15 кацапів, 36 Поляків, 8 Сербів, 4 Болгар, 2 Вірмен, 2 Чехів, 1 мадяр і 1 Анґлїйка.

Позір! Оголошена Тов. „Січ“ у Виженцї на день 13. серпня н. ст. с. р. „Велика народна забава“ задля непогоди не відбула ся. Комітет взглядно старшина Тов. „Січ“ у Виженцї старає ся забаву на недїлю дня 3. вересня н. ст. с. р. з заповідженою вже проґрамою величаво устроїти. Тому звертає ся до всїх прихильників народної справи, щоб зволили ласкаво на означений день прибути у Виженку коло „Лісківця“ (за церквою), на згадану висше „Народню забаву“. По причинї, що Комітет вже поніс великі страти, проте числить наперед що Вп. Інтелїґенция, а переважно Вп. п. п. Учителї прибудуть як найчисленнїйше з своїми селянами до нас. В разї непогоди відбуде ся забава з танцями в готелю „Фріста“ в Вижници. До милого побаченя! — *Товариство „Січ“ у Виженцї.*

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ

Передплачуйте і розповсюджуйте **„Буковину"** Річна передпл. враз із „Рускою Радою" 20 Кор.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.